

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta 13.—
za četrt 8-50
za en mesec 2-20
za Nemško ololetno . 28.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravljanju:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v. na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENEK

Inserati:

Enostolna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat 9

V reklamnih noticah stane
enostolna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izveniš nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravljanje je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročila, inserate in reklamacije.
Upravljiškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Državni zbor.

Dunaj, 8. rožnika.

VOJAKI IN OGRSKE VOLITVE.

Začetkom današnje seje je ministrski predsednik baron Bienerth odgovoril na interpelaciji dr. Korošca, dr. Šramka, dr. Tresića, Choca in tovarišev ter dr. Gessmanna in tovarišev glede uporabe armade pri zadnjih državnoborskih volitvah na Ogrskem. Baron Bienerth naglašuje, da je dobil pojasnila od vojnega ministrstva. To poroča, da je ogrska vlada zahtevala vojake za vzdrževanje reda, ker ogrske posadke ne bi zadoščale. Po § 3. brambenega zakona pa se more armada uporabljati tudi za vzdrževanje reda in miru v državi sami. Troške za vojaško pomoč pa plača ona državna polovica, ki zahteva vojake. Koncem seje pa je predlagal dr. Korošec, naj se jutri otvori razprava o odgovoru ministrskega predsednika. **Ta predlog je obveljal z 99 glasovi proti 89**, kar je silno razkačilo nekatere poslance v vladni večini. Jutri se seja prične z razpravo o ogrskih razmerah.

EKSEKUCIJE PROSTA PLAČA.

Danes je zbornica sprejela načrt zakona, s katerim se zviša takozvani eksistenčni minimum. Po zakonu z dne 21. aprila 1882 je za aktivne uradnike eksekucije prosta plača 1600 kron, pokojnina pa v znesku 1000 kron. Po vladnem načrtu se zviša eksekucije prosta plača na 2000 kron, pokojnina in prejemki ostalih pa na 1200 kron. Vlada utemeljuje to zvišanje z draginjo.

V pravosodnem odseku pa so dr. Bulin in tovariši predlagali, naj se eksistenčni minimum zviša od 900 na 1200 kron za one sodne uradnike, ako jim država zarubi plačo. Ta predlog je vlada sprejela, odklonila pa je drugi predlog Bulinov, da bi smeli obrtniki za svoje terjatve zarubiti polovico plače. Dr. Ofner je predlagal, naj bi določbe zakona veljale tudi za nazaj. Tudi ta predlog je vlada odklonila. Novi zakon bode torej za obrtnike še slabši zlede njihovih terjatev.

PRELOMITEV POGODBE.

Nato pride na vrsto zakonski predlog o prelomitvi pogodbe. O bistvu te-

ga zakona poroča dr. Krek v zadnji »Naši Moči« tako-le:

Po naših postavah proda delavec, ki vstopi v delo, svojo delavsko moč tistemu, ki ga najame. Delavska pogodba je prav tako zgolj zasebna pogodba, kakor vsaka kupčija. To po naših mislih sicer ni prav, toda če je tako, mora biti za oba — delavca in delodajavca enako. V naši obrtni postavi pa imamo v tem oziru čuden ostanek iz starih časov, ki je delavcu na škodo. Poglejmo! V § 84. beremo, da ima delavec, ki ga delodajavec brez postavnega vzroka prej odpusti od dela, nego mine odpovedni rok, pravico zahtevati, da mu plača za ves ostali čas njegovo plačo. Odpoveduje se navadno na štirinajst dni. Če ga odpusti n. pr. dva dni po odpovedi, sme zahtevati za dvanajst dni plačo.

V § 85. se pa zahteva od delavca v takem slučaju, če prej izstopi, nego preteče odpovedna doba, mnogo več. Delodajavec sme zahtevati, da se delavec za dotični čas vrne v delo in da povrne vse stroške, ki jih je imel gospodar zavoljo njegovega izstopa. To je vse prav. Ta paragraf pa ima še dostavek, da se tak delavec kaznuje zavoljo prestopka z zaporom do štirinajst dni.

Tu ni več enakosti. Zavoljo dolgov se ljudje danes ne zapirajo več. Če kdo ne dobi kupnine za to, kar je prodal, sme pač tožiti za odškodnino, toda svojega dolžnika pa v zapor pač ne more spraviti. Samo delavec naj bo zaprt, če ne drži pogodbe. Šlo bi še, ko bi zaprl tudi delodajavca, kadar pred časom odpusti delavca. Ker pa je samo delavec tako srečen, da mu prisoja postava v takem slučaju luknjo, je pa reč vendarle preneumna. Drugje nimamo nikjer več v naših postavah nobene podobne določbe, samo v poselskih redih, ki so splošno vsi zastareli, še straši za posle, če se ne drže odpovednega roka, ko puste delo, zapor tudi do štirinajst dni.

Delavec in posel sta potemtakem pred postavo še vedno manj vredna, nego gospodar in delodajavec. Ta reč se bo vsaj za delavce v kratkem izpremenila. Gospodarski odsek državne zbornice je v soglasju z vlado sklenil, da se kazni v § 85. črta. Poročilo je že tiskano in upati smemo, da bo še pred poletjem ta reč rešena.

Za posle je pa treba novih posel-

skih redov, ki spadajo v področje posamnih dežel. Treba bo v deželnih zborih pritisniti na vlado, da tudi tam izpuste poniževalno krivico, s katero se poslu drugače meri njegova dolžnost, nego gospodarju.

Gospodarji se izgovarjajo, da od delavca ali posla ne morejo dobiti odškodnine in da je za to potrebna kazen z zaporom. Ta izgovor pa šepa na vse strani. Posel in delavec, ki nima močne organizacije za seboj, se ne hodi pravičat z gospodarjem. Če ga ta tudi brez vse pravice odžene iz dela, bo vendar le malokdaj tožil. Pri poslih in tudi nekaterih delavcih je pa še nekaj. Gospodar, gospodinja, oziroma v tovarnah kak mojster ali nadzornik lahko nagaja in sitnari, da poslu ali delavcu ni mogoče več obstati. V takem slučaju gre rad tudi pred odpovednim rokom, in tako se ga delodajavec znebi, kadar hoče. Slišali smo že večkrat, da si po ti poti nekatere gospodinje po večjih mestih dobivajo posle zastonj. Taka zvitka ženska sprejme služkinjo; teden, 10 dni še po človeško dela ž njo; potem jo pa začne sekirati, da ji ogabi službo in revica rada, ne da bi zahtevala kako plačo, samo da se izogne drugim sitnostim, takoj izstopi iz službe. Gospodinja pa sprejme drugo in ž njo gre tako kakor s prejšnjo.

Zapor je pa neumno sredstvo tudi zato, ker gospodarju prav nič ne pomaga. Kaj pa ima od tega, če je delavec zaprt? Morebitne škode mu to pač ne povrne. Zato se res veselimo, da bo ljudska zbornica to krivico izrinila iz obrtnega zakona.

Načrt zakona je v zbornici obveljal. V razpravi je govoril tudi dr. Krek, ki je podal zanimivo zgodovino tega vprašanja. Dr. Krekov govor objavimo po zapisniku.

ITALIJANSKA FAKULTETA.

To vprašanje dela vladi in njeni večini velike skrbi, ker je doslej večina v odseku proti sedežu italijanske fakultete v Trstu in na Dunaju. Proti Trstu je vlada in proti Dunaju so vsi nemški poslanci, proti obema pa jugoslovanski poslanci s češkimi tovariši. Pogajanja se vrše že več dni, doslej še brez uspeha. Poslanec Gostinčar bo takoj, če bi v odseku prišla fakulteta na vrsto, začel obstrukcijski govor.

DRŽAVNI PRORAČUN.

V petek se prične v zbornici razprava o proračunu, kakor ga je skle-

nil odsek. Predsednik dr. Pattai želi, naj se vrši za glavno razpravo podrobna v štirih oddelkih. Razprava naj bi trajala do 24. rožnika vsak dan od 10. ure popoldne do 7. ure zvečer, ob sobotah in ponedeljkih pa štiri ali pet, vsega skupaj 99 ur. Vsaka stranka naj bi dobila po ključu določen čas za govornike. O tem načrtu bodo še sklepali načelniki klubov.

NEMŠKOPROTESTANTOVSKO OSLARIJE.

Znani von Stransky je vložil interpelacijo glede papežev enciklike. Zahteva protest od vlade, oziroma intervencijo poslanika pri Vatikanu. Možu se močno meša.

PRORAČUNSKI ODSEK

je razpravljal o finančnem ministrstvu. Poslanec dr. Korošec je poročal o tobačni upravi, pri tem se je zavzel toplo za tobačno delavstvo in tudi paznike in poslovodje. Priporočal je, da se vlada in tudi tobačna uprava ozira na spomenice delavstva. V tem smislu je govoril tudi Gostinčar, ki se je zavzel posebno za to, da skrbi država za stanovanje tobačnih delavcev. Urediti je tudi razmere požarnih čuvajev in paznikov ter poslovodij v smislu njih zahtev. Urede naj se končno razmere zdravnikov v tobačnih tovarnah v tem smislu, da se jih nastavi stalno in se jim prizna stališče kakor drugim akademično izobraženim uradnikom. Isto naj se da tudi zdravnikom pri salinah. — Gostinčar je zahteval tudi, da se starim delavcem v Idriji zvišajo provizije; za tobačno delavstvo se je zavzel tudi poslanec Šramek. — Poslanec Gostinčar je poročal tudi o upravi salin in o najvišjem računskem dvoru.

SANIRANJE ČEŠKIH DEŽELNIH FINANC.

Praga, 9. junija. V zadnji seji deželnega odbora je bil deželni finančni referent dr. Eppinger pooblaščen, naj izdela predloge v saniranje deželnih financ. V včerajšnji seji deželnega odbora pa dr. Eppinger ni stavil nobenih predlogov, temveč je izjavil, da je treba počakati končnega sklepa pogajanj z vlado, ki stavi protipogoje.

SRBIJA.

Iz Beograda se dementirajo vesti, ki so jih posneli inozemski listi po beograjskem listu »Zvono«, o izgonu kra-

LISTEK.

Pisma iz Giessena.

IV.

Giessen, 27. maja 1910.

Kakor sem že v prejšnjih pismih omenil, se pri hessenski mladini z dovršenim 14. letom ne konča šolska dolžnost, ampak konec vsakdanje šole je začetek nadaljevalne šole, ki traja tri leta, to je od 14. do 17. leta. Ta šola, ki jo hočem odslej dosledno imenovati kmetijska nadaljevalna šola, je obvezna samo za dečke; deklice nimajo nadaljevalne šole v tem smislu, pač pa je vpeljala država zanje gospodinjske tečaje. O teh spregovorim pozneje.

Kmetijska nadaljevalna šola obsega tri zimске tečaje po 90 ur na tečaj. Porazdeljene so ure na 5—6 zimskih mesecev s 4—5 urami na teden. V dosego rednega obiska se vrši pouk izključno le zvečer, in sicer po dvakrat na teden od 5. do 7., oziroma 8. ure in le ob delavnikih. Večerni pouk je tu pač mogoč, ker ima vsaka vas svojo šolo in oddaljenost nikjer ne presega niti 1 kilometer. Pri naših kranjskih razmerah bi bil večerni pouk na kmetih nemogoč, ker je naravnost izključeno, da bi otroci pozimi v temi hodili v šolo dva, tri ali še več kilometrov daleč.

V kmetijski nadaljevalni šoli se poučujejo ti-le predmeti: jezik (branje, poslovno spise, knjigovodstvo), računstvo in geometrično oblikoslovje (prostorninstvo), ustavoznanstvo, zavarovanje (bolniško, starostno, delavsko, življenjsko, zavarovanje proti požaru, nezgodam itd.) in kmetijstvo.

Navadno se poučujejo vsi trije letniki obenem, zato je tvarina vseh predmetov razdeljena v tri dele — turnuse, in sicer tako, da je vsak del zase popolna celota brez ozira na prejšnji ali prihodnji turnus. S tem se doseže, da se vsa obširna tvarina predela v treh letih in da vsak učenec lahko sledi pouku, naj se pri njegovem vstopu obravnava katerikoli turnus. Glavna učna knjiga je berilo, ki obsega 458 strani in 165 bevilnih sestavkov v teh-le značilnih poglavjih: Kmečki stan, zgodovina kmečkega stanu, kmečka hiša, družina, hlev in dvorišče, vrt in travnik, polje in gozd, obrt, domovina, z Bogom.

Za računstvo in prostorninstvo imajo jako spretno sestavljeno računsko s premnogimi nalogami iz kmečkega življenja pod sledečimi naslovi: njiva, setev, žetev, gnojenje, travnik, gozd, ribnik, sadje, prijatelji in sovražniki, hlev, prehranitev, kmet in roko-delec, zavarovanje, davki in colnina, denar, združništvo, delavsko zavarovanje, zgodovina, statistika, promet, izračunavanje čistega dohodka male kmetije itd.

Posebne tiskovine se rabijo za vo-

slovno spise. Dobijo se v treh mapah (za vsak turnus ena) in obsegajo vse, kar more rabiti izobražen kmet ali obrtnik. Izdelki se vložijo zopet v mapo in učenec, ko zapusti šolo, ima spisoven zaklad, ki mu pride prav ob raznih prilikah v življenju. Tudi za ustavoznanstvo imajo posebno knjižico.

Na posebno izviren način se poučuje kmetijstvo, ki mu je odmerjenih razmeroma po največ ur. Vsa tvarina je razdeljena v tri dele in sicer v zemljenznanstvo, rastlinstvo in živalstvo; na vsak turnus odpade en del. Prvo in glavno načelo pri kmetijskem pouku je nazornost, to je vse, kar se obravnava, se mora tudi pokazati v naravi, dobri podobi z risbo na tabli, največ pa s priprostimi fizikalnimi poizkusi. Zato imenujejo ta predmet tudi kmetijsko prirodoznanstvo. Ne smemo pa misliti, da so potrebni za to kaki dragoceni aparati ali celo kemiški laboratoriji. Ne, nasprotno! Vse pripravljeno, ki jih je treba kupiti, se dobe za par kron, kajti največ učil se mora vzeti iz prirode in jih je treba pripraviti že poleti za dotični zimski tečaj. Učenci kmetijskih nadaljevalnih šol se dosledno navajajo, da poizkuse izvršujejo v šoli sami pod vodstvom učiteljev, da se tako vzbudi pri njih tem večje zanimanje za kmetijsko prirodoznanstvo in umevanje najrazličnejših vsakdanjih pojavov v prirodnem gospodarstvu.

Pri kmetijskem pouku ni glavni namen ta, da bi učenec spomin na-

polnili z obilico raznega znanja, ampak mladega kmetovalca hočejo usposobiti, da bo s preudarkom in razumom vršil vsakdanja opravila, da bo premišljeval stvari, ki je z njimi v zvezi vse njegovo življenje in delovanje, da bo ponosen na svoj stan in da ga bo ljubil kot najvažnejšega izmed vseh stanov. Učence izkušajo preveriti, da dandanes ni mogoče napredovati brez primerne strokovnega znanja in brez neprestane nadaljne izobrazbe.

Kmetijski pouk je uravnan strogo po krajevnih razmerah brez vsake prisiljene šablone in je nekako središče kmetijske nadaljevalne šole; vsi drugi predmeti, zlasti pa poslovno spise in računstvo, so z njim v najtesnejši zvezi. Da vzgojni moment ne pride zadnji v poštev, je umljivo samo po sebi.

Verouk se ne poučuje v tukajšnji kmetijski nadaljevalni šoli, a oblastva spoznavajo vedno bolj in bolj, da je to velika napaka, ki jo je treba popraviti čim prej.

Nagrada za pouk v kmetijski nadaljevalni šoli znaša za vsako uro 1 marko 40 fenigov, to pa le začasno, ker zadeva še ni končno zakonito urejena.

Na enako visoki stopinji kakor na Hessenskem je kmetijska nadaljevalna šola tudi na Saškem. Posebne zasluge za njeno preustrojitev si je stekel ravnatelj Kalker, ki je izdal že celo vrsto izvrstnih tozadevnih knjig in ki že 6. leto izdaja časopis »Die ländliche Fortbildungsschule«.

M. Humek.

Ijeviča Jurija in o njegovem neprijateljskem slovesu od kraljeve družine. Tudi vesti o kraljevem odstopu niso resnične.

O DOGODKIH PRI OGRSKIH VOLITVAH.

Praga, 8. junija. Češki listi poročajo, da je bil angleški časnikiar Scotus Viator za časa državnoborskih volitev na Ogrskem ter je izjavil slovanskim poslancem, da bo evropski javnosti opisal grozne dogodke pri ogrskih volitvah.

Slovenski predlogi v železniškem svetu.

Ravnatelj »Gospodarske Zveze«, Silvester Škerbinc je vložil za sejo železniškega sveta dne 27. t. m. v železniškem ministristvu več predlogov, ki so velike važnosti za potujoče občinstvo, kakor tudi za Slovence sploh. Evo jih:

Kamniški vlaki naj vozijo na južni kolodvor.

Kamniški vlaki obstajajo zdaj edino na državnem kolodvoru. Ljubljanski kolodvor južne železnice se je pa razvil sčasoma v centralni kolodvor, kjer se osredotočuje ves osebni promet. Razven osebnih vlakov južne in vrhniške železnice vozijo na ljubljanski južni kolodvor tudi osebni vlaki prog državne železnice Ljubljana-Trbiž in Ljubljana-Grosuplje. Izjemo delajo edino osebni vlaki Ljubljana-Kamnik, ki obstajajo na ljubljanskem državnem kolodvoru, kar je za popotnike zelo neprijetno. Ptujci večkrat zamude kamniške vlake, ker jim ni znano, da vozijo le z državnega kolodvora. Samotna cesta iz mesta na državni kolodvor ni niti poleti in tudi ne pozimi v takem stanju, ki bi bilo želez. Ne vodi v mesto z državnega kolodvora tudi nobena cestna železnica in je tudi malo voz na razpolago, ali pa tudi nobenega ne. Zveza kamniških osebnih vlakov na južnem kolodvoru bi tvorila tudi olajšavo in znižala izdatke zunanjim obiskovalcem kamniških toplih in je tudi v korist prometu s ptujci.

Slovenske in hrvaške postaje.

Večkrat se je že zgodilo, da so se na južnih progah državnih železnic brez vsake zapreke sprejemali vožni listki, sprejemne postaje so pa naknadno zahtevale od odpošiljalca nemško prestavo dotičnega voznega listka in blaga niso avtizirale, dokler ni došla prestava. Neenako postopanje povzroča, ker nimajo postaje inštrukcij, iz katerih bi se razvidelo, katere postaje sprejemajo slovenske ali pa hrvaške vožne listke. Važno je tudi za odpošiljalca, da znajo, katere postaje so po mnenju železniške uprave dvo-, oziroma trijezične. Izdaja tozadevne inštrukcije in njena objava bi odpravila grajane nedostatke.

Nezadostne čakalnice na ljubljanskem južnem kolodvoru.

Malone vsi osebni vlaki državne železnice vozijo na ljubljanski južni kolodvor, ki je tudi prehodna postaja, kjer čakajo potniki vlakov, s katerimi se vozijo naprej. Osebni promet, osobito potnikov, ki se vozijo v III. razredu, je z ozirom na veliko število izseljencev in delavcev, ki se vozijo skozi Ljubljano, vedno jako živahen, osobito ob začetku in koncu stavbne sezone, tako da vlada tako na postaji kakor v njeni neposredni okolici naravnost gneča. Čakalnice na južnem kolodvoru so namreč osobito za potnike III. razreda popolnoma nezadostne. Potniki so zato prisiljeni, da bivajo, ko čakajo na vlake, ob vsakem vremenu v postajni dvorani in na prostem, med njimi tudi otroci izseljencev v najnevarnejši starosti. Večurno čakanje velikih makedonskih, črnogorskih, bosanskih in hrvaških delavskih transportov tvori tudi za ostale potnike in za mesto trajno zdravstveno nevarnost. Nujno je zato potrebno, da se grajani nedostatki odpravijo.

Skrivnostno poizkušeno logaško zastrupljenje.

Znani Frančišek Hladnik, ki se nahaja, kakor znano, v ljubljanskem preiskovalnem zaporu v preiskavi, ker je osumljen, da je hotel z znanimi strupenimi pilulami zastrupiti svojo mater, Hammerlitzovo gospo, je v preiskovalnem zaporu veliko strožje nadziran, kakor je to običajno pri osebah, ki so v preiskovalnem zaporu, dasi seveda vse, ki se nahajajo v preiskovalnih zaporih, najstrožje nadzirajo.

Nekaj časa sem so namreč kazali gotovi dogodki na to, da se je menda

Hladniku posrečilo, da je stopil v dotiko z zunanjim svetom.

Ko se je to opazilo, skoro ob istem času pa dobi sodišče neko pismo na razpolago, ki je je Hladnik vtihotapil iz preiskovalnega zapora, izvedelo se je pa tudi, da je pisal Hladnik tudi še neki drugi osebi.

Pisma, vtihotapljenja iz zapora, Hladnika kar najhujše obremenjujejo. V pisnih namreč poziva Hladnik adresate, naj krivo pričajo o tistih dogodkih, ki naj bi osumljevale neko tretjo osebo hudodelstva poizkušene umora.

Vse kaže, da eksistirajo še nadaljnja slična Hladnikova pisma.

Preiskovalni sodnik dr. vitez pl. Grasselli apelira na javnost, naj vse tiste osebe, ki bi jim bil Hladnik pisal, to naznanijo preiskovalnemu sodniku. Tisti, ki bi bili dobili kako tako Hladnikovo pismo, naj to store že zato, ker je kot Hladnikov pomočnik pri vtihotapljenju pisem osumljena neka oseba, ki je pa morebiti nedolžna, kar bi se dognalo in bi se odvrnil sum od dotičnega osumljenca, če se zglase osebe, ki jim je pisal Hladnik, da jih napelje h krivemu pričevanju proti neki tretji osebi.

Zelo značilna je tragedija Hammerlitz-Hladnik. Vsak, ki pazno zasleduje, kar se je dozdaj pisalo o zadevi, jasno vidi, da je zadeva Hladnik zelo, zelo podobna Hofrichterjevi zadevi, samo ta razloček je, da je Hofrichterjev cikjanski usmrtil upapolnega častnika generalnega štaba, Hammerlitzovo gospo je pa rešila zastrupljenja previdnost gospoda Hammerlitz. Hladnikovo vtihotapljenje pisem iz zapora, da vpliva na priče, je tudi kopija Hofrichterjevega vtihotapljenja pisem iz zapora, samo ta razloček je, da Hofrichter ni nikogar drugega dožil, medtem ko hoče Hladnik pošiljatev naprtiti nedolžnim, da izreže sebe.

Dnevne novice.

+ **Sijajna zmaga S. L. S.** Pretečeni torek, t. j. 7. t. m., je bil izvoljen županom v Podgorju pri Kamniku Jožef Mrak, svetovalcem pa Florijan Benkovič in Franc Vavpotič, vsi zvesti pristaši S. L. S. Dosedanji napredni župan Matija Jeraž, se je pri občinskih volitvah, ki so se vršile dne 29. maja, tako prestražil, da se še nobene »pritoženge«, s katerimi je bil za časa svojega županovanja jako radodaren, ni upal napraviti. Pred volitvami trudil se je na vse pretege, da bi ostal na prelepem županskem stolcu, a je bil ves njegov trud zaman. Pri volitvi se je pa posebno mati županja potegovala za potapljaljoči se prestolček, pa tudi njen glas je bil le glas upijokega v puščavi. Podgorčani so kakor en mož oddali svoje glasove pristašem S. L. S. Drugi odborniki so v I. razredu Stražar Alojzij, Svetelj Blaž in Galjot Anton, v drugem razredu Golob Janez, Pavlič Anton in Vidic Anton in v 3. razredu Vavpotič Jurij, Svetec Janez in Sluga Franc.

+ **Slike pesnika Antona Medveda** v jako krasni in fini izpeljavi v več barvah izdelane na leseni plošči, je ravnokar preskrbela »Katoliška Bukvarna v Ljubljani«. Cene so sledeče: za folio - format (brez okvirja) 15 K 60 v, za kabinet - format 5 K 60 v, za vizit - format z okvirjem 3 K 40 v.

+ **Nova odkritja v aferi Lenarčič.** Kakor znano, je rajni Kotnik Lenarčiču prodal svoja posestva za okroglo 600.000 K in je to vsoto po odbitku volil, namenil Družbi svetega Cirila in Metode. Kako imeniten kšeft je gosp. Lenarčič pri tem naredil, se razvidi iz tega, da je finančna direkcija v Ljubljani konstatirala, da so od Kotnika Lenarčiču za 600.000 K prodana posestva v resnici vredna najmanj dva milijona kron in je vsled tega odredila, naj se uradno od sodnije cenijo. O tem, kako je sodišče pri tem postopalo, nečemo pisati. Nas zanima le to, da so Lenarčičevi kljub temu, da je Lenarčič za posestva vredna dva milijona kron dal le 600.000, hoteli oporoko Kotnikovo, ki je ta denar po odbitku volil testiral Družbi sv. Cirila in Metode, izpodbiti, da bi družba se teh 600.000 K ne dobila, zdaj pa delajo na to, da jo saj za polovico te vsote prikrajšajo! To je rodoljubje, ki že samo zadosti kriči, da je odveč vsako nadaljnje preišljevanje.

+ **Same Lahe** je imenovalo ministristvo za člane primorskega deželne državnostvenega sveta: dr. Bossija, dr. Bramota, dr. Castigliona, dr. Escherja, dr. Manussija, dr. Welponerja. Ali so Slovani in Primorju postali zadnji čas popolnoma quantite negleable?

+ **Profesor Masaryk** hoče govoriti na nekem manifestacijskem shodu za razpoko, ki je napovedan v Pragi za to nedeljo, a ga vlada noče dovoliti.

Spričo tega si lahko predstavljamo, kakšnega značaja obeta biti ta shod, ki ga sklicuje »Svobodna Misel«. V lepi družbi je veliki frazer Masaryk!

+ **Pomzarjevanje v Bosni.** »Hrv. Dnevnik« prinaša nov dokaz, kako smoterno delajo Mažari v Bosni. Osnovali so »Mažarsko deželno brtno društvo«, ki nabira bosenske mladeniče, da jih pošilja kot vajence v razne obrti v Budimpešto. V mažarskem tehnološkem obrtnem muzeju pa se za bosenske fante prireja 6mesečne tečaje in mažarska vlada je vsakemu obiskovalcu zagotovila za ves čas obiska masno podporo. Tako Mažari skrbje za bodočo avantgardo v Bosni.

+ **Gauturnfest** se vrši 12. t. m. v Celju. Pridejo nemški turnarji iz Štajerske, Koroške, Kranjske in Primorske. Gauturnfest naj seveda pokaže, da je Celje nemško, Spodnji Stajer nič manj, nemšk sploh ves jug, nemška Avstrija in nemšk ves svet. V resnici pa stvar najbrž ne bo tako nevarna.

+ **Zaderski škof.** Cesar je za zaderskega škofa imenoval dr. Vincenca Puljišca.

+ **Ponesrečen parade-triller.** Dr. Triller se je v občinskem svetu po liberalni navadi temeljito zaletel. Hudoval se je, da deželni šolski svet ne upošteva terno - predlogov mestnega šolskega sveta. To se sicer res večkrat prigodi, a le tedaj, kadar mestni šolski svet pride s predlogi, ki se sploh upoštevati ne smejo. Imenovanje Cepudra za nadučitelja jih posebno grize, a stališče zastopnikov S. L. S. je bilo popolnoma pravilno, kajti Cepuder je službeno starejši, dalje poučuje v Ljubljani kakor kandidat mestnega šolskega sveta in je jako dobro kvalificiran. Čemu torej zastopljati starejšega, izbornu kvalificiranega učitelja, ki je poleg tega še oče številne družine, za mlajšim, ki nima skrbiti za nikogar na svetu? Če se vsled tega pritožuje ljubljanski občinski svet na učno ministristvo, se le strašno blamira. Tam bodo vrgli tako pritožbo v koš s pomilovalnim nasmehom. Ravno tako je z drugo zadevo. Učitelj Smerdel je vložil prošnjo za definitivno mesto in ker ni mogel dobiti prej oddanega mesta, je dobil po Cepudru oddano mesto. V tem slučaju bi bilo samo tratenje časa na škodo šoli, če bi se bila služba razpisala, ko so bili kompetentje, ki bi se oglašili, že itak znani iz razpisa, ki se je ravnokar izvršil. Sicer pa ima vsak človek pravico, da se blamira, in mi te pravice tudi dr. Trillerju nečemo krajsati.

+ **Nemški denuncijanti.** Obskurne »Deutsche Stimmen aus Krain« napadajo tukajšnje poštno uradništvo, češ, da z nemškimi strankami neče govoriti nemško. Da je to nesramna laž, mislimo, da ni treba posebej poudarjati, saj smo v Avstriji, kjer je nemškemu uradništvu dovoljeno vse, slovensko je pa disciplinirano za vsako malenkost. Ako bi se moglo kakemu uradniku dokazati, kar laže navedeni listič, prav gotovo bi že bil discipliniran, kar se pa nemškemu uradniku prav gotovo ne pripeti v Celju, Mariboru, Ptujju itd., četudi je znano, kako ravnajo s slovenskimi strankami. Pozivljamo »Deutsche Stimmen«, naj imenujejo uradnika, ki ni hotel z nemško stranko govoriti nemško! Prepričani smo, da bo odgovor izostal, ker je bil namen dopisunov le, denuncirati poštno uradništvo, ki je v uradu strogo nepristransko. S stranko se uraduje v katerem jeziku nagovori uradnika. Ako pa stranka molči, tedaj se jo nagovori in se jo bo nagovarjalo tudi v prihodnje slovensko, ker nima nihče na nosu zapisano, kake narodnosti je. Kje pa naj uradnik govori slovensko, ako ne v Ljubljani? Menda je dosedaj še vendar Ljubljana slovensko mesto in središče Slovenije, ali ne, vi »Stimmen iz Kranjskega«?

+ **Iz učiteljskih krogov** se nam poroča, da se je učiteljstvo litijskega okraja povodom svoje okrajne učiteljske konference t. j. 4. junija t. l. izjavilo enoglasno, da obsoja napade »Slov. Naroda« na osebo c. kr. okr. šol. nadzornika g. Ljudevita Stiasnega.

— **Izlet celovških Slovencev.** Iz Celovca se nam piše: Izlet, ki ga je pripravilo prvo tamburaško društvo »Biserica« v št. Tomažu, 9 km oddaljeno od Celovca, se je prav sijajno obnesel. Udeležilo se ga je nad 40 Slovencev in Slovenk iz Celovca. Tam so nas vaščani prijazno sprejeli in tudi gospod župnik nas je počastil s svojo navzočnostjo. Prav lepo smo se zabavali s svojimi brati Slovenci in lepe pesmi so se vrstile z milimi zvoki tamburice pozno v noč. Prav srčno se zahvaljujemo g. Strutzu, ki nam je prepustil svoje lepe prostore za zabavo. — Udeleženc.

— **Ciril-Methodova družba za Istro** ima 70 podružnic in vzdržuje 28 šol. Dohodkov je bilo lani 130.000 K, od te-

ga so dale vžigalice 25.000 K. Stroškov je bilo 120.000 K.

— **Slavnost v Preski.** Spored slavnosti ob priliki javne okrožne telovadbe v nedeljo, dne 12. t. m. bo sledeči: 1. Ob 12. uri prihod telovadnih odsekov Orla v Medvedo. 2. Ob pol 1. uri sprejem pred društvenim domom v Preski. 3. Ob pol 4. uri javna telovadba na sejmishču pod vasjo Presko: a) rajalni pohod in proste vaje članov; b) rajalni odhod in nastop k vajam s palicami; c) nastop naraščaja in vaje s praporci; č) odhod naraščaja; d) orodna telovadba članov in skupine; e) »Moreška«; f) rajalni odhod. 4. Po javni telovadbi velika ljudska veselica pred in v društvenem domu v Preski. Spored veselice: a) godba iz Domžal; b) petje; c) šaljiva pošta; č) koriandoli-korso itd. — Vstopnina: Na telovadišču posebni sedeži 1 K, stojlišče prosto. Vstopnina na veselični prostor 20 h za osebo. — K obilni udeležbi vabi okrožno predsedstvo in načelstvo in veselični odbor v Preski.

— **Cesarjev kuhar umri na potu iz Bosne.** Ko se je cesar vračal z dvornim vlakom iz Bosne, se je malo pred Osjemkom onesveščen zgrudil njegov kuhar Karl Wschetecka, ki je bil že 17 let v dvorni službi. V Osjeku so ponesrečenca prenesli v tamošnjo bolnišnico, kjer je kmalu umrl.

— **Bosenski Hrvati** so vsled grobih žalitev in očividnega zapostavljanja o priliki cesarjevega obiska silno užaljeni; »Hrvatski Dnevnik« v uvodnem članku obeta Pittnerju neizprosno boj, dokler se bosenskim Hrvatom ne da zadoščanja za kruta in zlobna ponižanja. »Hrv. Nar. Zaj.« je naročila svojemu voditelju dr. Mandiću, da se v tej zadevi osebno poda na Dunaj in zahteva pojasnil. Čuje se tudi, da odstopi sarajevski Hrvatom prijazni župan Kulović. E, če bi Hrvatje hoteli, bi baronu Pittnerju že lahko tako podkurili, da bi mu enkrat za vselej prešla nesramnost, javno in očitno žaliti cel narod in slepiti vladarja o razmerah v Bosni!

— **Halleyjev komet.** Različni listi poročajo: Polkovnik Marchand trdi v časopisu »Gaulois«, da se bo Halleyjev komet videl tudi v mesecu avgustu. Piše, da zvezdoslovni računi niso bili pravilni, ker so bili izvršeni na podlagi Newtonovega gravitacijskega zakona, ki temelji po Marchandovem nazoru na napačnih sklepih. Kako Marchand o tem misli, je razložil v nekoliko bilježkah, kar pa morajo učenjaki šele proučiti. Pravi, da bo celo svojo teorijo objavil šele takrat, ako njegov račun potrdi resnični prihod kometa v avgustu ali septembru. Vsa dosedanja opazovanja pa proglašajo Marchanda za napačna.

— **Tatinstvo v Zagrebu** je imelo 7. t. m. jako usoden dan; policija je namreč zasledila tatinsko zalogo, ki jo je držal nek Bolto Hlopec, ki je imel za videz majhno slaščičarno na Nikoličevi ulici. Policija je imela moža in njegov lokal že dalj časa na pikji, v torek pa je izvedla preiskavo in našla velikansko skladišče ukradenih stvari. Hlopeca so zaprli in nekaj njegovih glavnih »dobaviteljev« je tudi že na varnem.

— **Proslava Antona Medveda v Gorjah pri Bledu.** V nedeljo, 12. junija 1910. priredi bralno in izobraževalno društvo v Gorjah ob 4. uri popoldne v cerkveni dvorani predstavo v spomin prerano umrlemu pesniku č. g. župniku A. Medvedu. — Spored: 1. Govor. 2. Deklamacija. 3. A. Medved: Slovenska govornica. Zložil za to prireditev J. Aljaž. 4. »Stari in mladi ali Četrta zapoved božja«, narodna igra iz kmetskega življenja v 4 dejanjih. Spisal A. Medved. Vstopnina: I. sedeži 1 K, II. sedeži 80 vin., III. sedeži 60 vin., stojlišča 30 vin. V nedeljo v Gorje!

— **Tvrške,** ki imajo kupčijske zveze s Singaporom, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani važno obvestilo o neki ondodni tvrdki.

— **Dobavni razpis.** C. kr. ravnateljstvo severozapadne železnice na Dunaju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da bode oddalo po ponudbenem potu dobavo različnih brzojavnih materijalij za čas od 1. januarja 1911. do 31. decembra 1911. Natančnejši podatki so razvidni iz ponudbenih vzorcev, ki se dobe pri oddelku za vzdrževanje in stavbo železnice c. kr. ravnateljstva severozapadne železnice na Dunaju (Abteilung für Bahnerhaltung und Bau der k. k. Nordwestbahndirektion in Wien). Ponudbe je poslati najkasneje do 30. junija t. l. 12. ure opoldne c. kr. ravnateljstvu severozapadne železnice, oddelek za vzdrževanje in stavbo železnice na Dunaju.

— **Uboj.** Dne 5. t. m., v nedeljo popoldne, okoli 7. ure so naši prijazni mejaši iz vasi Hornberg — župnije Ko-

čevje — v neki gostilni v Spod. Skrilju do smrti pobili ondotozna kočarja Jakoba Movrina. Truplo nesrečnika je 6. t. m. popoldne pristojna komisija preiskala, nakar je bilo takoj pokopano. Spered te žalostne prireditve je bil običajni: na Zdihovem veliki shod božjepotnikov od vseh strani. Ker se tam ne sme gosti in plesati, sledi prosta zabava v sosednji vasi z godbo, plesom, alkoholom, palicami in kame-njem. Učinek: ubit človek. Oko postave, ki je k sreči čulo takrat nad mirno vasico, je štiri zločince takoj spravilo na varno. Vprašamo pristojne oblasti: Čemu licence ob takih dnevih? Zakaj se izgredi ne preprečijo?

— **Iz poštne službe.** Imenovani so bili: za poštnege asistenta nadporočnik sanitetnega oddelka št. 3 Vincenc Janežič; za poštnege praktikanta jurist Jožef Povšič; za poštarje II. razreda Albreht Česko v Grosupljem, Ludovik Bonač v Begunjah pri Cerknici, Franc Kavčič v Hinjah, Franc Dekleva v Prestranku in Emanuel Kaftan v Semiču; za poštarice II. razreda: poštne ekpedijentkinje Fani Fortuna v Zatičini, Marija Stepic v Prevaljah, Marija Govekar na Studencu, Ema Lederer v Moravčah, Marija Vrtovec v Št. Rupertu, Ivana Kapelle v Zirovnici, Antonija Arko v Vidmu pri Dobrem polju, A. Kontny v Mediji-Izlake in Karolina Berlan v Tržišču.

— **Na slovenske Alpe in k solčni slovanski Adrijali** Po zaslugi češke podružnice S. P. D. izda založno društvo »Maj« v Pragi obsežnega, priručnega vodnika po vseh slovenskih planinah in deželah, pa tudi po Istri in Kvarneru. Češka podružnica S. P. D. hoče obrniti tok čeških turistov v naše kraje, a obenem emancipirati češko občinstvo od tujejezičnih vodnikov in knjig o naših planinah. Kakor poročajo »Nar. Listy«, bode imela knjižica izvanredno bogato vsebino; našete in opisane bodo vse prometne zveze in ture na slovenskem jugu, a tudi vsi dovozi in dohodi do nas čez nemške Alpe in planinske dežele. Knjigo bodo krasile lepe slike o naših mestih in planinah, dalje panorame in shemata slov. planin. Dodan bode tudi zemljevid z merilom 1:750.000. Knjižica bode obsegala tudi potopise in članke od naših krajev, ktere so napisali gg. prof. dr. Chodounsky, dr. Čermak, dr. Franta, K. Hlava in drugi ljubitelji slovenskega juga. Čehom moremo biti za knjigo in njen plemenit namen le hvaležni; saj pomenja v veliki meri naše narodno in gospodarsko okrepljenje.

— **Sivi fez** dobe Bošnjaki mesto sedanjega rdečega. Rdeči fez pa ostane za parado.

Štajerske novice.

— **Š Slovenska zmaga.** Iz Planine na Štajerskem se poroča: Pri volitvah v okrajni zastop je propadel zagrizeni štajercijanec Schescherko. Zmagal je naš moč. **Z nasprotniki je potegnil narodni dnevnika, nadučitelj Rauter.** Zopet dokaz dejanske zveze med narodovci in štajercijanci.

— **Učiteljski imenovanji.** Imenovan je za učitelja - voditelja v Narapljah pri Ptujski gori def. učitelj v Zetalah A. Gaberc. — Na ljudsko šolo v celjski okolici je imenovan J. Kramer, učitelj v Braslovčah.

— **Zastrupljena afera učiteljice Laibacher.** Lansko jesen je vzbudil mnogo pozornosti tragičen dogodek, ki se je odigral v Mariboru. Učiteljica Laibacher, doma iz Ptuja, a službujoča v Obrajni poleg Radgone, je imela razmerje z ondornim zdravnikom dr. Czmiehom. Dekle se je konečno zastrupilo pri neki mariborski rodbini — a pred smrtjo je izpovedala več obteževalnih stvari za svojega ljubčka. Začela se je proti temu sodnijska preiskava, ki pa ni ničesar dognala, ker je bilo dekle mrtvo in ni bilo drugih prič. Sedaj se je pa znova začelo sodno postopanje proti Czmielu.

KRIZA V SARAJEVSKEM OBČINSKEM SVETU.

Včeraj dopoldne je demisioniral v občinski seji sarajevski župan Kulović z osmimi mohamedanskimi občinskimi svetniki. Ta demisija je v zvezi s popolnim porazom, ki ga je doživela samostojna mohamedanska stranka pri deželnozborskih volitvah.

BOJNO RAZPOLOŽENJE NA GRŠKEM.

Iz Aten se poroča, da prinaša mnogo časopisov pozive na Grke, katerih živi pol milijona v Ameriki, kakor tudi sploh na Grke v inozemstvu, naj se vinese v domovino vsi oni, ki so zmožni nositi orožje, kakor hitro se začuje bojni klic za domovino.

Telefonska in brzojavna poročila.

PLOJ ZAPUSTIL SLOVENSKO STVARI

»Slovenski klub v boj zoper laško vseučilišče.

Dunaj, 9. junija. Danes se začne v proračunskem odseku debata o laški fakultetni predlogi. Kakor je bilo pričakovati in kakor je »Slovenec« že davno napovedoval, je hofrat Ploj z »veno južnih Slavena« zbežal in zdaj agitira zoper slovensko stališče v vseučiliščem vprašanju pri vse hstrankah, zlasti pa hujška Čeho. Mladočehi so potegnili z njim, kakor vedno pa so ostali Slovencem zvesti češki agrarci in radikalc. »Slovenski klub« gre, zapujoč v svojo moč in naslanjajoč se na slovensko ljudstvo, odločno v boj zoper vladno in nemško namero, ki se ji je pridružil vladnovec Ploj, da pripomore Lahom do fakultete in pokoplje na nedogleden čas slovensko vseučilišče. »Slovenski klub« bo storil svojo dolžnost, da to prepreči in osramoti izdajalce!

PLOJ MEŠETARI Z VLADO.

Dunaj, 9. junija. Ministrski predsednik baron Bienert je glede laškega vseučiliškega vprašanja konferiral s poslancem hofratom Plojem.

PROTI RABI AVSTRIJSKEGA VOJAŠTVA PRI OGRSKIH VOLITVAH.

Dunaj, 9. junija. Kakor poročamo, sta včeraj poslanca dr. Korošec in Šramek predlagala v državnem zboru, naj se otvori debata o odgovoru ministrskega predsednika na interpelacijo o uporabi avstrijskih čet pri ogrskih volitvah. Ker je bil predlog na veliko jezo vlade sprejet, se je danes cel dan vršila tozadevna debata. Prvi je govoril dr. Korošec, ki je protestiral proti uporabi avstrijskih čet pri ogrskih volitvah radi tega, ker se je s tem pomagalo najhujšim nasprotnikom splošne in enake volivne pravice k zmagi proti pristašem splošne in enake volivne pravice, klikli plutokracije in aristokracije, ki vlada na Ogrskem v škodo Ogrske in dinastije. Znano je, da v nobeni deželi ni aristokracija tako zagrizena proti dinastiji, kot je na Ogrskem, kjer je aristokracija izrečna sovražnica dinastije. Tudi z dinastičnega stališča je torej obsojati, da se pomaga klikli, ki zastopa le interese plutokracije. Uprav ogorčenje mora izzvati, da se na pomoč taki klikli pošilja sinove Avstrije. (Zivahno pritrjevanje.) Poslanec dr. Korošec je nato v svojem govoru navajal dokaze, da so bile avstrijske čete rabljene proti narodnostim, da zmaga vladna stranka, posebno da se je porazilo slovaško stranko. Dr. Korošec je navajal dokaze očitivce, ki so se pripeljali nalašč na Dunaj, da dajo poslancem informacije. Govor je napravil velikanski vtisek in je bil živahno aklamiran. Nato sta govorila češki katoliško narodni poslanec Šramek in soc.-demokratski poslanec dr. Renner, ki je imenoval grofa Khuena morilca hrvaškega naroda. Časih so morili ljudi, sedaj se pa vrše politična umorstva. To je metoda grofa Khuena. Predsednik dr. Pattai je za to dal govorniku ukor. Nato je govoril socialni demokrat Daszinsky, ki je obsojal porabo avstrijskega vojaštva za nasprotnike splošne in enake volivne pravice. Merodajni krogi naj bi raje zaupali v splošno in enako volivno pravico, v narodnosti, ne pa v klikle. Splošna in enaka volivna pravica pa bo zmagala, če ne s krono, pa proti njej. Dr. Pattai je radi tega izreka govorniku dal ukor, kar so socialni demokrati spremljali z glasnimi demonstracijami. Vzdignil se je nato notranji minister, ki je pa izpregovoril samo dva stavka. Dejal je: to kar smo čuli včeraj, da vlada izreka obžalovanje nad napadi na kraljevo ogrsko vlado. Socialni demokrati so obkolili ministrske seže in na to izjavo zaklicali glasne »Eljen!« Nato so še govorili Tresić-Pavišić, dr. Scheicher, Choc.

KHUENOVA VLADA ZMAGALA TUDI NA REKI.

Reka, 9. junija. Tu je zmagal pri volitvah za državni zbor kandidat Khuenove stranke Mayländer zoper sedanjega dolgoletnega poslanca avtonomistične stranke Zanello.

ZOPER ŠKOFA FLAPPA SE NE VRŠI PREISKAVA.

Rim, 9. junija. Zoper poreškega škofa Flappa se ne vrši nobena preiskava, še menj pa se je imenoval kak apostolski vizitator.

Ljubljanske novice.

lj Ljubljanska dijaška in ljudska kuhinja je imela včeraj ob 5. uri popoldne svoj redni občni zbor v prostorih S.K. S. Z. Prof. g. Anton Kržič je kot predsednik otvoril zborovanje ter konstatiral sklepčnost. Povdarjal je, da je

po Slovenskem in zlasti v Ljubljani veliko karitativnih naprav, med katerimi gotovo ni na zadnjem mestu Dijaška in ljudska kuhinja, ki že dolgo vrsto let vrši svojo nalogo. Zadnja leta se vedno večja števila gostov. Poleg dijakov je prišlo v kuhinjo dnevno 100 do 200 delavcev. 60 dijakom se je dajalo hrano brezplačno, ali opoldne ali zvečer, ali pa obakrat. Šolska vodstva, ki so priredila izlet z učenci v Ljubljano in so naročila obed v ljudski kuhinji, so bila vedno zadovoljna s postrežbo. To je razvidno tudi iz raznih pohvalnih izjav tuintam po časopisju. Da je mogoče tako uspešno delovati, je zasluga požrtvovalnega dela dam. Zahvaliti pa se je treba v prvi vrsti gospej dr. Janežičevi kot predstojnici, ki je znala združiti potrebno varčnost in zadostno postrežbo. Druga podpora ljudski in dijaški kuhinji so dobrotniki in sicer v prvi vrsti iz prejšnjih časov, ki so poskrbeli za fond, h kateremu bi se moglo zateči v sili, in sedanji dobrotniki. Ravno ta teden je dobil odbor obvestilo, da je deželni odbor nakazal društvu 500 K podpore. G. predsednik priporoča društvu, za katerega bi se naj razvila kolikor mogoče agitacija. — Blagajnik g. Avguštin Zajc je poročal o gmotnem stanju društva. Iz poročila posnemamo, da je znašalo društveno premoženje koncem leta 1909 44.755 K 47 vin. Dohodkov je bilo 27.196 K 45 vin., kakor tudi izdatkov. Za jedila se je izdalo 16.611 K 25 vin., prejele pa 18.331 K 51 vin. — Račune je pregledal g. Ivan Podlesnik, ki jih je našel v redu. — Na predlog g. dr. Svetine se izreče blagajniku soglasno absolutorij. — Končno predlaga g. Zajc, naj občni zbor izreče zahvalo predstojnici gospej dr. Janežičevi in predsedniku prof. Kržiču, ki že dolgo časa uspešno načeljuje društvu. (Se sprejme soglasno.) G. prof. Kržič se zahvali ter povdarja, da je velika zasluga za uspešno poslovanje društva tudi okrajnega glavarja Del Cotta, ki je bil ekonom in pa blagajnika Zajca, ki je vedno posešal društvene prostore in se zanimal za procvit društva. — Nato se je občni zbor zaključil. — Odbor se je sestavil sledeče: Predsednik Kržič Anton, prof.; namestnik dr. Detela, šolski svetnik; ekonom Del Cott, glavar v p., namestnik dr. Svetina, prof.; blagajnik Avguštin Zajc, uradnik; namestnik dr. Levičnik, prof.; tajnik dr. Čekal, kan.; namestnik dr. Pečjak, prof.; odbornik Verbič, prof. — Predstojnica kuhinje dr. Janežičeva, namestnica Ebner Marija; odbornice dr. Peganova, dr. Rohidova, Gatsch Lina, gđc. Kačar Jožefa; člana nadzorstva dr. Pegan in prof. Dermastija.

lj **Pevskemu zboru »Ljubljane«** je pri prvih vajah po koncertu pristopilo nanovo 10 članov, oz. članic. Izstopil ni nihče, ki je sodeloval pri zadnjem koncertu. Izstopil pa je dosedanji podpredsednik g. Rado Šturm in sicer na večer pred procesijo pri seji, pri kateri je odbor z vsemi glasovi proti Šturmovemu odobril udeležbo pri procesiji. Odbor »Ljubljane« je vzlet odstop in izstop g. Rado Šturma na znanje. V »Ljubljani« je bilo treba jasnosti in prav je, da je to jasnost povzročila udeležba pri procesiji. Razun g. Šturma kakor rečeno, ni noben pevec radi procesije izstopil iz »Ljubljane«, g. Šturm pa itak na zadnjem koncertu, ki je bil najlepši dokaz novega napredka »Ljubljane«, že ni več sodeloval. S tem je bila in je »kriza« v »Ljubljani« — srečno rešena. Gg. Dachs star. in Dachs ml. pa že pred koncertom in procesijo nista več sodelovala pri »Ljubljani«. Zbor »Ljubljane« stoji sedaj tako kompakten, kakor še nikdar ni bil! Da, celo — pomnožil se je in je brez vsakega ugovora v navdušenjem sprejel programatične izjave gospoda pevovodje na znanje. Ne omenjali bi tega v javnosti, da ni včerajšnji »Narod« zopet čutil potrebo pogrevati procesijo. Da »Ljubljana« na »Narodovo« neumno in zabito bevskanje nič ne da, pokazala bo tudi prihodnost. »Ljubljana« bo, dokler je v teh rokah, mirno, odkrito in odločno šla po napovedani poti. Kulturi delati pot med naše ljudi, to je plemeniti cilj »Ljubljani«, ki ostane plemeniti klub »Narodovim« čevkarijam in štenkarijam, značilnim za to gospodo, ki vedno na vso moč vpije po kulturi. Res, potrebni ste je! S tem se poslavljamo od te afere, ki izvna priča, da je treba med nami jasnosti in odločnosti. Zbor »Ljubljane« je danes tem trdnejše sklenjen in hvaležni smo vsem, ki so dosegli ta za »Ljubljano« pozitivni efekt. Z veseljem gremo na delo, pripravljat se za pretežno simfoničen koncert, da proslavimo ž njim sedemdesetletnega, za našo glasbo prezaslužnega ravnatelja Gerbiča. Peveci in pevke! Poštenost in dobra volja odpira pot k »Ljubljani« in družega nič. Za dobro in lepo stvar se trudimo. Pridite

in deležni bodete zavesti, da ste koristili svojemu narodu. Ženski zbor ima pevške vaje vsak ponedeljek in vsak četrtek ob 1/2 8. uri, moški zbor pa vsako sredo in vsak petek ob 8. uri. Pevke in pevci k »Ljubljani«!

lj **Shod delavstva ljubljanske predilnice** se je vršil predvčerajšnjim zvečer v prostorih S. K. S. Z. Na shodu, ki je bil prav častno obiskan, so razpravljali o razmerah v predilnici ter o ustanovitvi skupine J. S. Z. Govorili so načelnik J. S. Z. dr. Zajec, kaplan Krhne in Luzner. Shod je soglasno izjavil, da more predilniško delavstvo edino v J. S. Z. najti pravo obrambo svojih interesov, vsled česar izraža željo, da se v njej organizira zadnji delavec in zadnja delavka predilnice. Nato so ustanovili skupino J. S. Z. in izvolili odbor. Ker je na shodu vladalo med zborovalci veliko navdušenje, je opravljena nada, da bo v kratkem času predilniško delavstvo do zadnje osebe združeno v J. S. Z., kar bi bilo v interesu trpečega predilniškega delavstva nujno želeti. Novoizvoljeni odbor naj pihiti za posušeno stvar veselo na delo!

lj **Delavsko osobje tovarne Mayer in Comp. v Ljubljani** priredi svojo običajno letno sveto mašo na Rožniku dne 12. t. m. ob deveti uri dopoldne.

lj **Nepošten trgovski sotrudnik.** Ke je predvčerajšnjem izstopil od trgovca g. Orehka iz posla 20letni trgovski sotrudnik Rudolf Skuk, mu je gospodar velel, da mu pred odhodom pokaže, kaj ima v kovčegu. Skuk se je pa navidezno razjezil in odšel češ, da se gre pritožiti na policijo. Ker ga pa le ni bilo nazaj, je Orehek sam poklical stražnika in vprši njega pogledal v kovčeg. V kovčegu je imel Skuk za 60 K raznega blaga, katerega je svojemu gospodarju pokradel. Stražnik je nato Skuka izsledil v neki gostilni na Dunajski cesti. Pri osebnih raziskavi so našli ukradeno srebrno uro in pa samokres z 28 patroni. Tudi dva pečatnika, glasečca se na ime Ivan Tomšič, Ilirska Bistrica in Karlo Šinkovič. Črnikal je imel pri sebi. Kaj je s tem nameraval, ni znano. Med tem časom pa si je bil Skuk izposodil pri izposojevalki koles v Dalmatinovi ulici Ani Gorčevi 100 K vredno kolo, katero je poslal po postreščku na kolodvor, koder naj bi ga poslal v Gorico. Kolo je policija odvzela in ga dala lastnici nazaj. Skuk, ki je bil zaradi enakega zločina že predkaznovan, je bil izročen v preiskovalni zapor c. kr. deželne sodišča.

lj **Obstreliški** je včeraj na Prulah nek mlad deček s flobert puško šolskega učenca Avguštin Jamnika. Obstrelijen je bil ponesreči in sicer neznan.

lj **Z voza padel.** Danes dopoldne je hlapec Ivan Jernic na Emonske cesti zadel ob kamen z vozom, nakar sta konja zdrijala. Jernic je padel z voza in mu je šlo kolo čez levo nogo ter mu jo zlomilo pod kolonom. Prvo pomoč mu je dal g. dr. Oražen in odredil, da so ga z rešilnim vozom prepeljali v deželno bolnišnico.

lj **Salezijanski gojenci** so napravili danes jutraj s svojo godbo izlet na sv. Katarino.

lj **Pazite na otroke!** V zadnjem času se je zopet prigodila nesreča s tem, da se je ob zidu prislonske gramozna »struga« prevrnila na otroka, ki se je po njej spenjal ter ga ubila, da je v par trenutkih izdihnil svojo mlado življenje. Da se preprečijo take nezgode, je treba dobro paziti na to, da se truga ne postavlja na krajih, kjer je mogoče, da bi se prevrnila in kjer pridejo lahko otroci do nje. Sploh pa morajo starši posebno na to gledati, da ne puste svojim otrokom plaziti se in spenjati po takih rečeh, pri katerih se lahko pohabe ali pa pobijejo do smrti.

lj **Opozorjamo** na inserat o prodaji raznih predmetov iz kavarne »Evropa«.

lj **Špedicijska in komisijska družba »Balkan«** v Trstu otvori z dnem 15. junija t. l. v Ljubljani podružnico, ki se bode pečala z vsakovrstnimi špedicijami, prevažanjem pohištva, razdeljevanjem skupnih vagonov, zacarinjevanjem in vskladiščenjem blaga. Vsem trgovskim in drugim krogom toplo priporočamo to slovaško podjetje.

lj **V Gruberjevem kanalu** je bagerstroj že postavljen; z delom se je pričelo že v ponedeljek, seveda za poizkus, v torek je pa stroj že deloval ter kopal gramoz in ga nakladal oziroma spuščal v pripravljene vozičke. Ker ima bager velikansko težo, treba je širokega tira in jako močnih tračnic. V torek popoldne je pa stroj zdrcal raz tira in treba je bilo mnogo truda in dela, da so spravili to ogromno težo zopet na tir nazaj. Delo v Gruberjevem kanalu bo odslej — kakor soditi — hitreje napredovalo. Zasluge za to bo imel veliki stroj »bager«. Zanimivo je videti, kako se velika masa suče likt kobilica, kako grabi in dviga z zobčastim zaimalnikom gra-

möz ter ga rocno vsipiye v zelezniske vozove. Če dobro zagrabl je z enim dvigom vagonček poln. Na stotine zvedavih Ljubljancov vseh slojev občuduje na obeh bregovih to praktično iznajdbo. Tudi veliki stroj »mešalnik« za cement in pesek bo jel skoro delovati. Če ne bo povodnji, bo šlo delo hitro izpod rok.

Ij Slepac Grebenc prijet. Aretovan je bil predvčerajšnjim na južnem kolodvoru 26-letni provizijski agent iz Turjaka Ivan Grebenc, kateri je bil preje trgovski sotrudnik pri neki tukajšnji galanterijski tvrdki. Ker je bil pa nepošten, je odsedel za to dva meseca v zaporu. Pozneje je vstopil za potnika k g. Rasbergerju, kjer je zopet napravil, ko je potoval z gramofoni, goljufije, ki presegajo stotine. Grebenc zasleduje zaradi enakega delikta novomeško sodišče. Oddali so ga deželnemu sodišču.

Ij Gostilniške prijetnosti. Predvčerajšnjim popoldne se je vnel na dvorišču neke gostilne v Metelkovi ulici med gostilničarjem in ženo nekega čevljarja prepir, iz katerega se je razvil naposled tepež. Čevljarjeva žena je pri tepežu zadobila lahke telesne poškodbe. Kmalu nato pa je imel gostilničar posla v gostilni z nekim hlapcem. S tem sta si tudi skočila v prepiru v lase in je gostilničar postavil hlapca pod kap. Hlapec pa mu je zunaj s kolom razbil pri oknih več šip. Mir je napravil stražnik s tem, da je s kolom oboroženega hlapca aretoval.

GROF ZEPPELIN NA DUNAJU.

Friedrichshafen, 9. junija. Grof Zeppelin vodi osebno nadaljne poizkusne vožnje z zrakoplovom »Z. III.« ter je izjavil, da bo izvršil svojo vožnjo z zrakoplovom na Dunaj na vsak način jeseni, ko bo cesar Franc Jožef zopet bival na Dunaju.

VREMENSKE NEZGODE.

Berolin, 9. junija. Nekega vojaka 174. pešpolka je predvčerajšnjem zadela strela, ko je stal na straži na utrdbi »Leipzig« pri Metz. Vojak amira.

Berolin, 9. junija. V Schirndorfu je devetletni sin prijel za strelodvodno žico v strojnem posloju svojega očeta. Ubila ga je strela.

Kolin, 9. junija. V karbonitno rovarno v Schabuschu je udarila strela. Nastala je eksplozija. Ranjencev je 30. Vse hiše v Schabuschu so poškodovane, nekatere pa so se podrle. O obsegu ni ničesar natančnega znanega.

Frankobrod, 9. junija. V Damtorju ob Meni je zadela strela v tri poljske delavce. Enega je ubila, druga dva pa sta bila dolgo časa nezavestna.

Kolin, 9. junija. V Driessdorfu ob Reni je udarila strela v neko hišo in ubila neko deklico.

Halle ob S., 9. junija. V bližnji vasi je ubila strela nekega rudarja.

Hanau, 9. junija. V Kinzigu je ubila strela sina župana Kerna, ko je basel na polju dve kravi.

Neapolj, 9. junija. Na otoku Capri je udarila strela v vilo angleškega podkonzula. Družina je ostala nepoškodovana. Ubilo pa je vzgojiteljico, neko Nemko.

Luksemburg, 9. junija. V vasi Pillveritz je udarila strela v nek cirkus in ga popolnoma razdejala.

CIKLON NA SARDINIJI.

Milan, 9. junija. Časopisu »Unione« se poroča naravnost iz Sardinije, da je vsled ciklona v Ogliastru, ki je predvčerajšnjem divjal, izgubilo 500 oseb življenje; med njimi mnogo ribičev, ki jih je vihar presenečil na morju.

PIROTEHNIČNI LABORATORIJ V ZRAKU.

Peterburg, 9. junija. Pirotehnični laboratorij in skladišče umetnega ognja tvrdke Serebriakov je v bližini Peterburga eksplodiral. Poslopije je popolnoma razdejano. Nekega 12-letnega dečka je popolnoma raztrgalo. Šest oseb je težko ranjenih. Vzrok eksplozije je bržkone, ker so rabili slabo salpetrovo kislino.

POTRES V KALABRIJI.

Rim, 9. junija. Včeraj je bila procesija k čudodelni podobi na gori Santa Maria iz kalabrijskih pokrajin, kjer je bil grozen potres. Tisoče ljudi je klečalo ure pred podobo ter prosilo božje pomoči. Iz Rima došle pomožne čete so rešile iz razvalin okoli 40 ljudi.

VELIKA VSTAJA INDIJANCEV V MEHIKI.

London, 9. junija. Iz Yugatana (Mehika) se poroča, da so vsled indijske vstaje umori in ropi na dnevnem redu. Število mrtvecev znaša že 300. 5000 Indijancev koraka proti me-

stu Merida. Tolpe požigajo in more vse med potjo.

STAVKE NA FRANCOSEM.

Pariz, 9. junija. Na Francoskem se pripravlja velika stavka. Uslužbenici železnice Pariz-Lyon in sredozemske železnice hočejo stavkati, kakor tudi pristaniški delavci v Toulonu. Strojevodje severne železnice nameravajo začetni s stavko v nedeljo. Iz Pariza bodo še vozili nedeljske izletnike, a nazaj ne.

Pariz, 9. junija. Včeraj so uslužbenici severne železnice sklenili na nekem shodu, da začno stavkati. Bati se je, da se stavka ne bo razširila tudi na druga transportna podjetja.

VOJAK STRELJAL NA ČASTNIKA.

Ravena, 9. junija. Nek vojak je oddal na nekega nadporočnika štiri strele, ker je bil kaznovan, ter se je nato sam usmrtil. Častnik se bori s smrtjo.

STAVKA ŠOLSkih OTROK.

Pariz, 9. junija. V Marziji so začeli stavkati šolski otroci, ker je občinski svet sklenil, da bo odslej dajal brezplačno samo ubožnim otrokom knjige s klasičnimi deli.

Mnenje gospoda dr. L. Ungerja, profesorja specialistične nauka za otroške bolezni na c. kr. vseučilišču na Dunaju.

Gospod J. Serravallo Trst.

Predpisoval sem ponovno Vaše Serravallovo Kina vino z železom malokrvnim dečkom in konvalescentom ter navadno sem bil zadovoljen z njegovim vplivom za obujenje teka in na splošno z njegovo krepilno močjo.

Dunaj, 15 aprila 1908. Prof. dr. L. Ungar.

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.	
Budimpešta 9. junija.	
Pšenica za okt. 1910	9.46
Rž za okt. 1910	7.20
Oves za oktober 1910	6.94
Koruza za jul. 1910	5.38
Koruza za maj 1911	5.76
Efektiv: —	

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dn	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
8	9. zveč.	735.4	17.9	sl. zahod	del. jasno	
9	7. zjutr.	735.4	16.0	sl. jvzh.	soparno	0.2
	2. pop.	733.9	22.6	sr. svzh.	del. jasno	
Srednja včerajšnja temp. 19.3°, norm. 16.9°.						

Rogaški

Tempel vrelec. Dietetična namizna pijača z obilno ogljikovo kislino. Pospešuje prebavo in izmenno snovi.

Styria zelo koncentriran medicinski vrelec, priporočljiv pri kroničnem ledvičnem kataru, zaprtju, Brightovih ledvicah, vrančnik oteklinah, jetrni trdnini, slati, snovnoizmeničnih boleznih, kataris dihalnih organov.

Donati zdravilen vrelec najvše vsebine svoje vrste. Zlasti uporaben pri kroničnem sladkornem kataru, obštipaciji, žolčnih kamnih, tošični trganju, sladkorni bolezni.

Najmočnejši prirodni vrelec magnezijoglauberske soli.

Zahvala.

Za vse obilne dokaze prisrčnega sočutja povodom smrti dragega sočuga, oziroma strica in svaka

Ludovik Schellanderja

hišnega posestnika izrekamo sorodnikom, prijateljem in znancem, in vsem, ki so spremlili predragega rajnega k večnemu počitku, najiskrenejšo zahvalo. Prav posebno se zahvaljujemo velečastitemu g. opatu Francu Ogradju za vodstvo spreveda, č. gg. svetnim duhovnikom in kapucinom za spremstvo, ter vsem prijateljem in znancem za obilno udeležbo pri sprevedu.

Celje, 7. junija 1910. 1670 **Zalujoci ostali.**

Proda se pod zelo ugodnimi pogoji

lepa enonadstropna hiša

z dvoriščem in skladiščem v Celju. Posebno pripravna za obrtnike. Popraša se pri J. Grobelniku v Ljubljani. 1660 3-1

Kot pisarniški sluga

išče službe 18 letni mladenič z dobrimi izpričevani, sposoben za vsako tozadevno opravilo. Vešč je obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi. Naslov pove uprava lista. 1646

Za stalno delo sprejem

2 krojaška pomočnika

Andrej Kržišnik, krojaški mojster v Železnikih štev. 2. 1596 6-1

Išče se družina, izdelovati opeko

katera zna izdelovati opeko. Plača po dogovoru! Več se izve pri Kernu v Cerkljah pri Kranju. 1666 6-1

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50-80 vinarjev liter, ker se dobi pri Josipu Maljavcu, pošta in postaja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100-1

Prihranite vsak dan

4.80 do 24 kron, ako zavzivate železnato vino s kino lekarja Piccoli-ja v Ljubljani z dnevnim izdatkom 18 vinarjev, mesto kina železnatega vina, ki ne vsebuje več železa, kot navadno vino in kojega bi morali izpiti eden do pet litrov na dan, da bi dovedli organizmu potrebno množino železa, kar bi pa bilo radi alkohola le škodljivo. Polliterska steklenica Piccolijevega železnatega vina 2 kroni. - Naročila proti povzetju. 3281

512

Sukneno in moderno blago za moške obleke

v največji izbiri priporoča po ugodni ceni

R. Miklauc
Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica 5.
Obstoj tvrdke čez 40 let!

Gospodarsko društvo

Bermu, pošta Pazin, (Istra), posreduje brezplačno pri prodaji svojih udov. Cena je nizka. Vino je bele, rudeče in črne boje; kakovost izborna. (2983 1)

Restavracija „Grand hotel UNION“.

Naznanilo.

Ravnokar je došlo (1 voz) izborno

monakovsko črno pivo

ter se slavn. občinstvu najtopleje priporoča. Na mnogobrojni obisk vabi velespoštovanjem

I. BRAČIČ
ravnatelj hotela „Union“

1672 30-1

ženske LASE

odstrižene in zmesane kupujem po najvišji ceni

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode Sv. Petra cesta 32 v Sercer hiš. Izdelujem vsa lasna dela.

V mestu med dvema državnima cestama v jako prometnem kraju oddajo se v najem

velika skladišča

s stanovanjem, velikim dvoriščem in obsežnim vrtom, pripravno za trgovino z deželni pridelki in specerijo. Interesentje naj se oglašijo v upravnistvo „Slovenca“ 1671 3-1

Takoj se sprejme izurjen mladenič kot pomočnik v laboratoriju

Nekaj znanja nemščine se želi. Ponudbe pod šifro »1676« na upravo lista. 1676 3-1

Zaradi prenovitve kavarne

prodajo se

po ceni razni biljardi, lestenci za plin velika ogledala itd. 16786-1

Vpraša se v kavarni Europa v Ljubljani.

Blagajničarka

zanesljiva, izurjena tudi knjigovodstva, se sprejme A. Sušnik Ljubljana, Zaloška cesta 21. 1679 3-1

Išče se 1669 2-1

prodajalka

vešča slovenskega in nemškega jezika z dobrimi spričevani, dobro izveščana in poštena, za trgovino z mešanim blagom, moških in ženskih oblek ter galanterije. Več pove uprava »Slovenca«

Proda se iz proste roke 1656 3-1

posestvo

hiša in 3 orale zemljišča, tik Salezijskega zavoda na Dolenjski cesti št. 29. Pogoji ugodni. Več se izve ravnotam.

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici sprejme takoj več

dobrih delavcev

za moška in ženska dela. 1663 3-1